

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL BİLİMLER VE SOSYAL BİLGİLER
KAVRAMLARINA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARI: KELİME İLİŞKİLENDİRME
TESTİ UYGULAMASI**

Handan DEVECİ*
Tuba ÇENGELCİ KÖSE**
Ömür GÜRDOĞAN BAYIR***

Öz

Bu araştırmanın amacı kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla sınıf öğretmeni adaylarının bilişsel yapılarını ortaya koymak; sosyal bilimler ve sosyal bilgiler kavramlarına yönelik kavrama ilişkin bilgilerini ve kavram yanlışlarını belirlemektir. Tarama modelinde desenlenen araştırmada öğretmen adaylarının sözü edilen kavramlara ilişkin bilişsel yapılarını belirlemek için kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Araştırmaya 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programı 3. sınıfta öğrenim gören ve Sosyal Bilgiler Öğretimi dersini alan öğretmen adayları katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kavramlara ilişkin elde edilen sözcükler ayrıntılı olarak incelenmiş, tekrarlanan sözcükler dikkate alınarak belirlenen kesme noktaları doğrultusunda kavram ağları oluşturulmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal bilgiler kavramına ilişkin en çok “vatandaşlık”, sosyal bilimlere ilişkin olarak ise en “Tarih” sözcüğünü tekrarladıkları görülmüştür. Tarih, beceri, toplum-toplumsallaşma, değerler, sosyal katılım, Coğrafya ve kültür sözcükleri her iki kavram için öğretmen adayları tarafından tekrarlanan sözcüklerdir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının sosyal bilgilere ilişkin daha fazla kavramsal bilgiye sahip oldukları, sosyal bilimlere ilişkin ise daha fazla kavram yanlışısına sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Sosyal bilimler, sosyal bilgiler, kelime ilişkilendirme testi

* Doç.Dr. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hanil@anadolu.edu.tr

** Yard.Doç.Dr. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tubacengelci@anadolu.edu.tr

*** Arş.Grv. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ogurdogan@anadolu.edu.tr

INVESTIGATION OF PRE-SERVICE TEACHERS' COGNITIVE STRUCTURES ON THE CONCEPTS OF SOCIAL SCIENCES AND SOCIAL STUDIES THROUGH WORD ASSOCIATION TESTS

Abstract

This study aims to investigate cognitive structure of primary education pre-service teachers regarding social studies and social sciences. 3rd grade primary education pre-service teachers who were taking the course of Social Studies Education in Primary School Teacher Education Program at the Education Faculty of Anadolu University in the spring 2012-2013 participated in this survey model designed study. In this study, word association test was used as a data collection tool to reveal the cognitive structure of primary school teacher candidates. Cut-off points were figured out in light of information about how many different answers were given and how many times these answers were used for which key concepts. Cut-off points used to prepare the concept maps. According to results of the study, it is seen that pre-service teachers mostly repeated "citizenship" for social studies, and "History" for social sciences. Also, History, skills, society-socialization, values, social participation, Geography and culture were given for both of two concepts. It can be claimed that pre-service teachers have much more conceptual information about social studies, and much more misconception about social sciences.

Keywords: *Social sciences, social studies, word association test*

1.GİRİŞ

Sosyal bilimler, çeşitli sorunlarla karşı karşıya bulunan insanların ve toplumların yaşamında önemli bir yere sahiptir. Bireylerin gereksinimleri ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma açısından sosyal bilimlere önemli sorumluluklar düşmektedir (Paykoç, 1991). Sosyal bilim, geçmiş ve günümüz bağlamında insan ve toplum ile ilgili inceleme yapan disiplinler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda sosyal bilimler insan ve toplum ile ilgili konularda üretilen bilimsel bilgiyi ifade eder (Kabapınar, 2012). Genellikle toplumdaki etkili kurum ve kişiler, sosyal bilimlerin toplumun karşılaştığı çatışmaları çözmede, toplumsal huzur ve mutluluğu artırmada, toplumsal kalkınmayı

sağlamada üstlendiği rolü görmezlikten gelmişlerdir (TED, 1987). Ancak gerek Dünya’da gerekse Türkiye’de sosyal bilimlerin giderek büyük bir gelişme göstermesi bu bilimlerin kapsadığı alanların insan yaşamındaki değerinin ne kadar önem kazandığı konusunda dikkat çekici bir gösterge olmuştur (Sözer, 2008).

Sosyal bilimlerin görevi insanın evrendeki ve toplumdaki yerini bulmasına ışık tutmak ve bu konuda bütünlük oluşturan öğelerin dokusunu açıklamaktır. Bu nedenle, bu bilimlerle ilgili inceleme ve düşünce geleneğinin kurulması, toplum sorunlarına bu açıdan çözüm arama yönteminin benimsenmesi yolunda çaba göstermek önemlidir (Alkan, 1991). Sosyal bilimler, bilimin genel tanımını içselleştirerek bilimin doğayı inceleme yöntemini insan sorunlarının incelenmesine uygulamıştır. İnsan ve toplum sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi ile birlikte elde edilen bulguların gelecek nesillere aktarılmasında eğitime ve eğitim hizmetlerinin gerçekleştirildiği okullara önemli roller düşmektedir (Ulusoy, 2009). Sosyal bilimlere ait bilgi, beceri, değer ve tutumların bireylere kazandırılması ilk ve ortaokullarda sosyal bilimlerin tek tek disiplinler halinde okutulması, çok disiplinli ya da disiplinler arası yaklaşımlarla sosyal bilgiler dersi aracılığı ile gerçekleştirilmektedir (Tay, 2013).

Sosyal olguların parçalanamaz bir bütün olması nedeniyle sosyal bilim disiplinlerini kesin çizgilerle birbirinden ayırmak olanaksızdır. Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler çoğu kez eş anlamlı olarak kullanılmakla birlikte bunlar ayrı iki kavramdır (Kısakürek, 1989). Wesley 1950 yılında eğitim-öğretim açısından sosyal bilimler ile sosyal bilgiler arasındaki farklılığı belirleyen ilk eğitimcilerden biridir. Wesley sosyal bilimlerin akademik ve ileri düzeyde insan ilişkilerini incelediğini belirtirken, sosyal bilgilerin okul programlarında sosyal bilim yöntemlerini, içeriğini ve bulgularını oldukça basit bir biçimde verdiğini belirtmiştir (Özoğlu, 1974). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler arasındaki en önemli fark sosyal bilimlerin bilimsel anlamda insanın insanla ve çevresiyle etkileşimini incelemesine karşılık sosyal bilgilerin insanın toplum olarak yaşayışını,

davranışını, temel gereksinimlerini, bunların karşılanma biçimlerini ve giderilmesi için yapılan çalışmaları ele almasıdır (Kısakürek, 1989). Sosyal bilimler, disiplinlerin teker teker birlikteliği üzerinde dururken sosyal bilgiler konular arasındaki bağı belirginleştirir (Gardner ve diğerleri, 1997).

Türkiye’de günümüzde ortaöğretimde okutulan Tarih, Coğrafya gibi dersler sosyal bilimler olarak adlandırılırken sosyal bilgiler dersi ilkokul 4., ortaokul 5, 6, 7. sınıflarda okutulmaktadır. İlk ve ortaokulda sosyal bilgiler çeşitli sosyal bilim alanlarından özel olarak seçilmiş öğrencinin düzeyine göre basitleştirilmiş konuları içerir (Kısakürek, 1989). Sosyal bilimler bilginin yapısını ele alıp inceleyen bir kavramdır. Sosyal bilgiler ise program yapısını ilgilendirmektedir. Birincisi bir bilgi kategorisi, ikincisi ise bir program kategorisidir (Varış, 1996). Genel olarak sosyal bilgilere sosyal bilimlerin öğretim için seçilmiş ve değişmediği kabul edilen bölümleri olarak bakılmakta ve 11-15 yaş arasındaki öğrencilerin programlarında yer verilmektedir. Sosyal bilimler araştırma, deney, buluş ve benzeri bilimsel etkinlikleri içermekte, insan, toplum ve onların değerleri, çevreleri ile olan ilişkileri ile ilgilenmekte ve bu konudaki bilgiyi artırmaya ve genişletmeye çalışmaktadır (TED, 1987).

Batılı kimi bilim adamlarına göre sosyal bilimlerin öğretim için seçilmiş olan değişmeyen bölümünü “sosyal bilgiler” oluşturmaktadır (Sözer, 2008). Öztürk ve Otluoğlu (2011) sosyal bilgileri sosyal bilimlerin bulgularını düzenleyip öğrencilerin düzeyine göre basitleştiren, bunları kullanarak öğrencilere sosyal yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede gereksinim duyacakları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir vatandaşlık eğitim programı olarak tanımlamaktadır. Sosyal bilgiler kişisel ve toplumsal bilinci artırarak öğrencinin gelişimine katkıda bulunur, parçası olduğu sosyal ilişkilerin daha çok farkında olmasını sağlayarak okul ile toplum arasında köprü oluşturur (Rohlehr, 2002). İnsanın daha kolay, rahat, mutlu yaşamasını, kendi gizil güçleri doğrultusunda kendini geliştirip

gerçekleştirmesini sağlayan tüm toplumsal olgular ve ilişkiler sosyal bilgilerin kapsamı içine girebilir. Sosyal bilgiler tüm sosyal bilimlerin kesiştiği bir alan olarak düşünülebilir (Sönmez, 2010).

Okul düzeyindeki sosyal bilgiler öğretimine ilişkin görüşlerin geliştirilmesinde ilk önce göz önünde bulundurulması gereken kavram ve algılamalar sosyal bilimlerin yöntemi ile bu yöntemin sosyal bilgiyi, bilginin doğası içerisinde nereye konumlandığı ile olan ilişkisidir. Bilimsel ortamda üretilen sosyal bilgi ve bilgiyi üretmede kullanılan yöntem okul düzeyinde yapılan sosyal bilgiler öğretimine rehberlik eder. Bu ilişkinin nitelikli bir biçimde ortaya konulması ve kavranması öğretmenlere sosyal bilgiler dersinin amaç ve ilkeleri ile sınıf içi iletişimin geliştirilmesine ilişkin bakış açıları kazandırır (Kabapınar, 2012). İlgili alan yazın incelendiğinde sosyal bilimlerle sosyal bilgiler arasında değişik boyutlar bakımından ilişki kurulan çeşitli çalışmalara rastlanmakla birlikte (Sinnema 2004; Demircioğlu, 2004; Demircioğlu, 2006; Keçe ve Merey, 2011; Özmen, 2011) sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin bilişsel yapıyı ortaya koymayı amaçlayan çalışmalara rastlanılamamıştır.

Günümüzde “etkili ve sorumlu vatandaş yetiştirme” amacıyla ilk ve ortaokul programlarında yer alan sosyal bilgiler dersinin bireyi, toplumu, ülkeyi ve dünyayı değiştirme ve geliştirme gibi bir toplumsal gücü bulunmaktadır. Geleceğin öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersi ile kendilerine verilen bu gücü kullanabilmeleri için sosyal bilgiler dersinde çeşitli yaklaşımlar kullanarak sosyal bilim disiplinlerinden etkili biçimde yararlanmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının sosyal bilim ile sosyal bilgiler arasındaki ilişkiyi bilmeleri ve bu ilişkiden yararlanmaları önemli görülmektedir. Bu araştırma gelecekte ilkököl düzeyinde sosyal bilgiler dersini okutacak öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ile sosyal bilimler arasındaki bilişsel yapıyı ortaya koymalarını amaçlamaktadır. Araştırmanın sosyal bilgiler alan yazınına kavramsal bakımdan katkı sağlaması umulmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını ve kavram yanılgılarını belirlemektir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, katılımcılar, verilerin toplanması ve çözümlenmesi başlıkları yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını ve kavram yanılgılarını ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının bu kavramlara ilişkin bilişsel yapılarını belirlemek için kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır.

2.2. Katılımcılar

Araştırmaya 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği programında okuyan 3. sınıf öğrencileri katılmıştır. Araştırmada bu öğrencilerin seçilmesinin nedeni öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersini almış olmalarıdır. Bu kapsamda araştırmaya toplam 100 gönüllü öğrenci katılmıştır. Ancak araştırmaya katılan öğrencilerden 26 tanesi veri toplama aracının tamamını doldurmadığı için kapsam dışı bırakılmış, 74 öğrenciden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan bu öğrencilerin 53’ü kadın iken, 21’i erkektir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öğrencilerin verilen kavramlara ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koymak amacıyla veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Kelime ilişkilendirme testi öğrencilerin bilişsel yapılarını ortaya koymada yaygın olarak kullanılan eğitim araçlarından biridir. Kelime ilişkilendirme testinde verilen yanıtlar

uzun süreli bellekten geri getirilen kavramlar arasındaki bağın anlamlı olup olmadığını yansıtır (Bahar, Johnstone ve Sutcliffe, 1999). Başka bir deyişle kelime ilişkilendirme testi kavramlar arasında kurulan ilişkileri açığa çıkarmada kullanılan bir tekniktir (Atasoy, 2004). Bu testte öğrencilerden herhangi bir konuya ilişkin verilen anahtar kavramlarla ilgili olarak kendilerine çağrıştırdığı kavramları yazmaları istenir. Öğrencinin verdiği yanıtın bilişsel yapıdaki bağlantıları ortaya koyduğu düşünülmektedir (Bahar ve Özatlı, 2003). Araştırmada kavram olarak birbiri yerine sık kullanılan *sosyal bilgiler* ve *sosyal bilimler* kavramları seçilmiştir. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğretmen adaylarının cinsiyet bilgisine yer verilirken, ikinci bölümde ise kavramlara yer verilmiştir. Kavramların yer aldığı bölüm şu şekilde düzenlenmiştir:

Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler

İlgili Cümle

Sosyal Bilimler

Sosyal Bilimler.....

Sosyal Bilimler

Sosyal Bilimler

Sosyal Bilimler

İlgili Cümle

Veri toplama aracında her bir anahtar kavram bir sayfada yer almıştır. Oluşturulan veri toplama aracı öğretmen adaylarına dağıtılmış, onlara kelime ilişkilendirme testi ve amacı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarına veri toplama aracının yönerge bölümünde bir örnek sunulmuştur. Daha sonra öğretmen adaylarına her bir anahtar kavram için bir dakika süre verilmiştir. Öğretmen adaylarının bu süre içerisinde

anahtar kavramla ilgili aklına gelen sözcükleri yazmaları istenmiştir. Aynı zamanda öğretmen adayları anahtar kavramların altında yer alan ilgili cümle bölümünü de yazmışlardır. Böylece öğretmen adaylarının kavramla ilgili çağrışım yapmalarının yanında ilişki kurmaları da sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda araştırmacılar tarafından kavramlara ilişkin elde edilen sözcükler ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu sözcüklerin tekrarlanma sıklıklarını da gösteren bir tablo yapılmıştır. Daha sonra frekanslar dikkate alınarak belirlenen kesme noktaları doğrultusunda kavram ağları oluşturulmuştur. Kavram ağlarında belirlenen kesme noktalarında yer alan anahtar kavramlara ilişkin sözcükler ve bunlar arasındaki ilişkilere yer verilmiştir. Örneğin, kesme noktası 30-39 arasında ise bu aralıkta verilen kavramlara ilişkin belirtilen sözcükler o aralığa ilişkin belirlenen renge göre verilmiştir. Kesme noktası 30-39 aralığında belirtilen sözcükler öğretmen adayları tarafından sözcüklerin 30-39 arasında tekrarlandığını ifade etmektedir. Veri toplama aracında yer alan ilgili cümleler ise kavramla ilişkisi ve oluşturulan sözcükler dikkate alınarak analiz edilmiştir. Bu cümlelerin analizinde cümlenin kavrama ilişkin bilimsel bilgi içerip içermediği dikkate alınmıştır. Kavram yanılığı, bir kavram ya da bilimsel olaya ilişkin olarak bilim çevreleri tarafından kabul edilen bilimsel kuram ve düşüncelerden farklılık gösteren yorum ve görüşler (Kabapınar, 2003) biçiminde tanımlanabilir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin yazılarının söz konusu kavramlara ilişkin bilimsel bilgilerle örtüşüp örtüşmediği incelenmiştir. Bu inceleme sonunda kavrama ilişkin bilgi ve kavramsal yanılığı başlıkları ortaya çıkmıştır. Bu başlıklar altında yer alan cümlelerin kavramlara göre frekansları belirtilmiştir. Daha sonra başlıklara ilişkin öğretmen adayları tarafından oluşturulan cümlelerden örnekler verilmiştir.

Verilerin güvenilirliğini sağlamak için analiz süreci iki araştırmacı ile birlikte gerçekleştirilmiştir (Cano, tarihsiz).

3.BULGULAR VE YORUM

Araştırmada elde edilen bulgular, tablo ve şekillerden yararlanarak sunulmuştur. Sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramına ilişkin üretilen sözcüklerin frekansları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Kavramlara İlişkin Üretilen Sözcüklerin Frekansları

Sözcükler	Sosyal Bilgiler	Sosyal Bilimler
Vatandaşlık	48	12
Tarih	31	30
Beceri	20	12
Toplum-toplumsallaşma	23	12
Çevre ve sorunları	22	7
Değerler	19	13
Sosyal katılım	13	12
Coğrafya	17	21
Birey	12	8
Hak	14	4
Kültür	14	10
Sosyal Bilgiler	-	12
Demokrasi	15	2
Yaşamın kendisi	15	7
Bilim	4	13
Sosyoloji	3	17
Antropoloji	2	12
Psikoloji	3	23
Sarmallık	2	-
Öğrenme alanı	5	1
Ekonomi	4	8
Üretim	1	4
Teknoloji	-	6
Gelişime açık	-	6
Arkeoloji	-	7
Vatan	-	1
Problem	-	1
Tüketim	1	3

Kronoloji	8	5
Mekân	5	1
Yapılandırıcılık	3	1
Okul	7	-
Yön	3	-
Kavram	7	2
Küreselleşme	3	4
Olay-olgu	2	-
İletişim	4	4
Öğretim tekniği	7	5
Sivil toplum	-	8
Mevsimler	1	-
Aile	4	2
Fiziki unsurlar	9	5
Beşeri unsurlar	5	3
Ders	7	1
Dünya	4	2
Siyaset	1	3
Hukuk	-	8
Felsefe	-	6
Bütüncül	-	3
Eğitim	-	3
Edebiyat	-	2
Barış	-	2
Anlamsız	-	2
Karmaşık	-	1

Tablo 1’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına yönelik olarak toplam 54 sözcük üretilmiştir. Sosyal bilgiler kavramına ilişkin en çok tekrarlanan sözcük vatandaşlık (f=48) iken; sosyal bilimlere ilişkin en çok tekrarlanan sözcük Tarihtir (f=30). Tarih, beceri, toplum-toplumsallaşma, değerler, sosyal katılım, Coğrafya ve kültür sözcükleri 10 ve üzerinde frekansa sahip olarak her iki kavram için tekrarlanan sözcükler olmuştur. Sarmallık, öğrenme alanı, Ekonomi, üretim, tüketim, teknoloji, Arkeoloji, kronoloji, küreselleşme gibi sözcükler ise 10’un altında frekansa sahiptir. Bu bağlamda, belirlenen kesme noktalarına göre 10 ve üzerinde frekansa sahip olan sözcükler şekillerle gösterilmiştir.

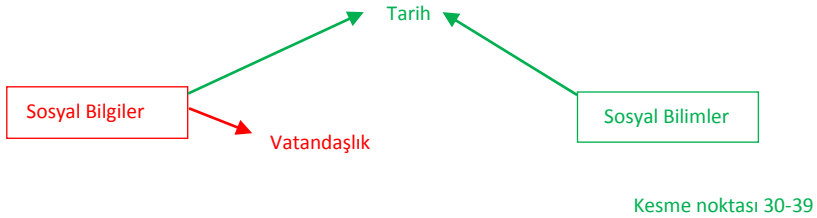
Kavramların altında yer alan sözcükler kesme noktalarına göre aşağıda şekillerle sunulmuştur. Buna göre kesme noktası 40 ve yukarısı için oluşturulan kavram ağı Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1. Kesme Noktası 40 ve Yukarısı İçin Oluşturulan Kavram Ağı

Kesme noktası 40 ve yukarısı: Şekil 1’de görüldüğü gibi, bu aralıkta öğretmen adayları tarafından yalnızca sosyal bilgiler kavramına yönelik olarak sözcük üretilmiştir. Sosyal bilimler kavramına ilişkin olarak sözcük üretilmemiştir. Bu nedenle kavram ağında yalnızca sosyal bilgiler kavramına yer verilmiştir. Öğretmen adayları sosyal bilgiler kavramıyla vatandaşlık sözcüğünü birbiri ile ilişkili olarak belirtmişlerdir.

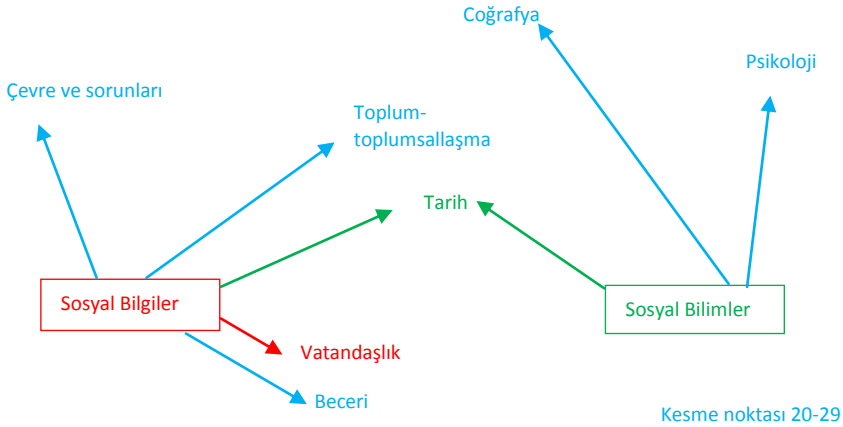
Kesme noktası 30-39 arası için oluşturulan kavram ağı aşağıda Şekil 2’de sunulmaktadır.

Şekil 2. Kesme Noktası 30-39 Arası Oluşturulan Kavram Ağı

Kesme noktası 30-39 arası: Şekil 2’de görüldüğü gibi bu aralıkta öğretmen adayları tarafından sosyal bilimler kavramına yönelik olarak da sözcük üretilmiştir. Bu aralıkta sosyal bilimlere ilişkin olarak üretilen Tarih sözcüğünün aynı zamanda sosyal bilgiler kavramıyla da ilişkilendirildiği ortaya çıkmıştır. Başka bir ifadeyle, kavramlar arası ilişkilendirmeler bu aralıkta başlamıştır.

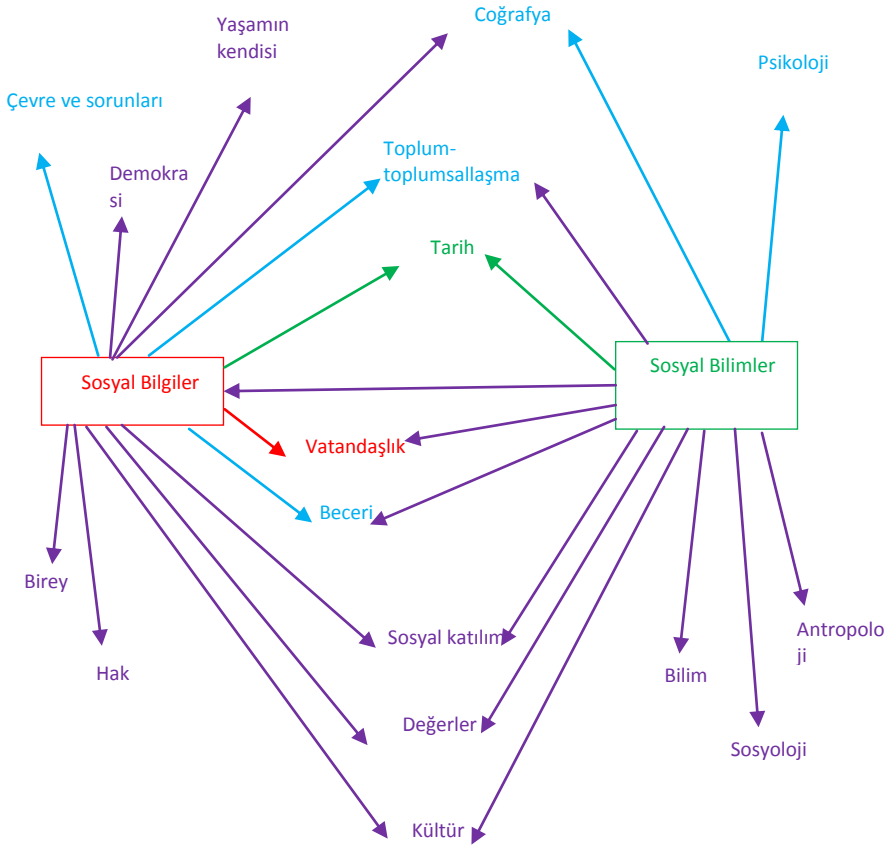
Kesme noktası 20-29 arası için oluşturulan kavram ağı aşağıda yer alan Şekil 3’te görülmektedir.

Şekil 3. Kesme Noktası 20-29 Arası İçin Oluşturulan Kavram Ağı

Kesme noktası 20-29 arası: Şekil 3’te görüldüğü gibi, bu aralıkta kavramlara ilişkin üretilen sözcük sayısı diğer aralıklara göre artış göstermiştir. Ancak bu aralıkta üretilen sözcüklerin yalnızca bir kavramla ilişkilendirildiği; kendi aralarında ise ilişki kurulmadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle, sosyal bilgiler kavramına ilişkin olarak çevre ve sorunları, toplum-toplumsallaşma ve beceri sözcükleri üretilirken sosyal bilimler kavramı için Coğrafya ve Psikoloji sözcükleri üretilmiş; bu sözcükler arasında bağlantı kurulmamıştır. Bu anlamda oluşturulan kavram ağının birbiri ile ilişkisiz bir yapı sergilediği görülmektedir.

Kesme noktası 10-19 arası için oluşturulan kavram ağı Şekil 4’te sunulmaktadır.

Kesme noktası 10-19

Şekil 4. Kesme Noktası 10-19 Arası Oluşturulan Kavram Ağı

Kesme noktası 10-19 arası: Şekil 4'te görüldüğü gibi, bu aralıkta öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ve bunlara ilişkin ürettikleri sözcüklere

yönelik bütün kavram ağı ortaya çıkmıştır. Bu aralıkta sosyal bilimler kavramının sosyal bilgiler ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Birey, hak, demokrasi ve yaşamın kendisi sözcükleri yalnızca sosyal bilgiler kavramı ile ilişkilendirilirken; bilim, Antropoloji ve Sosyoloji sözcükleri de yalnızca sosyal bilimler kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bu aralıkta iki kavram arasında kurulan bazı ilişkilendirmelerin önceki kesme noktalarında ortaya çıkan sözcükler aracılığıyla yapıldığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle, bu aralıkta sosyal bilgiler kavramı, sosyal bilimler kavramında önceden belirtilen Coğrafya sözcüğü ile sosyal bilimler kavramı ise daha önce sosyal bilgiler kavramında belirtilen vatandaşlık, beceri ve toplum-toplumsallaşma sözcükleri ile ilişkilendirilmiştir. Bunlara ek olarak sosyal katılım, değerler ve kültür sözcükleri iki kavram arasında ortak bir ilişkilendirmeye bu aralıkta ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin kavramlara ilişkin kurdukları cümleler kavramla ilişkisi göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda cümleler kavrama ilişkin bilgi ve kavramsal yanılığın biçimde başlıklara ayrılarak incelenmiştir. Kavramla ilgili kurulan cümleler bilimsel açıdan doğru ve kavramla ilişkili verilen kelimelerle bağlantılı ise kavrama ilişkin bilgi başlığında ele alınırken; bilimsel açıdan doğru olmayan ve birbiri ile karıştırılan ifadeleri içeren cümleler kavramsal yanılığın başlığı altında ele alınmıştır. Buna göre, bu başlıklar altında yer alan cümlelerin frekansları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kavramlara ilişkin üretilen cümlelerin frekansları

Kavram	Kavrama ilişkin bilgi	Kavram yanılığı	Boş
Sosyal Bilgiler	51	10	13
Sosyal Bilimler	33	20	21

Tablo 2’de görüldüğü gibi, sosyal bilgilere yönelik olarak oluşturulan cümlelerden 51’i kavrama ilişkin bilgi, 10’u ise kavram yanılığı içeren cümlelerdir. Sosyal bilimlere yönelik olarak oluşturulan cümlelerin 33’ü kavrama ilişkin bilgi, 20’si ise kavram yanılığı içermektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının sosyal bilgilere ilişkin daha

fazla kavramsal bilgiye sahip olduğu, sosyal bilimlere ilişkin ise daha fazla kavram yanılığısına sahip olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının sosyal bilgilere ilişkin oluşturdukları cümlelerden *“İyi ve etkili vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan bütünleştirilmiş bir derstir.”*, *“Sosyal bilgiler bireye vatandaşlık sorumluluğunu kazandırır.”*, *“Toplumsal bir derstir.”*, *“Geçmiş ile geleceği bir bütün halinde sunar.”*, *“Sosyal bilgiler yaşamla iç içedir.”*, *“Sosyal bilgiler insanı ve çevresiyle olan her türlü ilişkisini anlatır, iyi vatandaş olmayı öğretir.”*, *“Sosyal bilgiler disiplinler arası olarak düzenlenmiştir.”*, *“Etkili vatandaş yetiştirir.”*, *“Hayatın içindeki bilimlerin öğretimine yönelik bir derstir.”* ve *“Yakın çevreyi daha iyi tanımamızı sağlayan, bilgi, beceri ve değer kazandıran, etkili vatandaş olmamızı sağlayan derstir.”* gibi cümleler kavrama ilişkin bilgiye örnek olarak verilebilir. Öğretmen adaylarının oluşturdukları bu cümlelerde genellikle vatandaş yetiştirme amacına vurgu yaptıkları, dersin yaşam içinden bir ders olduğunu belirttikleri ve farklı bilimleri içeren disiplinler arası yapı sergilediğini ifade ettikleri söylenebilir.

Öğretmen adaylarının bu kavrama ilişkin oluşturdukları cümlelerden kavram yanılığı içerenlere ilişkin ise *“Toplumun yalnızca tarih yapısına ilişkin bilgi verir.”*, *“Eğitim sürecini etkin hale getiren bir bilimdir.”*, *Disiplinleri bütünleştiren bir bilimdir.”*, *“Eğitim sürecindeki bütün öğrenme alanlarını içeren bir derstir.”*, *“İnsanın tarihi, çevresini, geçmişini, sosyal ilişkilerini öğrendiği bir bilimdir.”* ve *“Tarih, Coğrafya ve günlük hayatla alakalı bir bilim dalıdır.”* cümleleri örnek olarak verilebilir. Öğretmen adaylarının bu cümlelerinin sosyal bilgiler dersinin bir bilim dalı olduğuna ilişkin bir kavram yanılığı içerdiği ifade edilebilir. Sosyal bilimler kavramına yönelik kavrama ilişkin bilgiye örnek olarak *“Sosyal bilimler birçok bilim dalını içerisine alır.”*, *“Sosyal bilimlerin bünyesinde birçok bilim vardır.”*, *“Sosyal bilgilerin de yararlandığı bilimleri içerisine alır.”*, *“Sosyal bilgilerin kaynağını aldığı bilimdir.”*, *“Sosyal Bilgiler öğretimine yön veren bilimlerden biridir.”*, *Sosyal bilimler Sosyoloji, Psikoloji, Tarih, Coğrafya, Felsefe gibi bilimlerden oluşur.”* ve *“Sosyal bilimler genellikle insan ve toplumu ele alan*

bilimleri içerir.” cümleleri verilebilir. Buna ilişkin olarak öğretmen adaylarının genellikle sosyal bilimlerin sosyal bilgilerle ilişkisine dikkat çektikleri ve sosyal bilimlerin birçok bilimden oluştuğunu vurguladıkları görülmüştür. Bu kavrama ilişkin öğretmen adaylarının belirttikleri *“Sosyal bilimler geçmişimizi öğretir.”*, *“Toplumun ekonomi temelini oluşturur.”*, *“Ülkemizi tanımamızı sağlar.”*, *“Sosyal bilimlerin başlıca amacı etkili vatandaş yetiştirmektir.”*, *“Bölgelere ayrılan ve bilimsellik içermeyen bir tez alanıdır.”*, *“Sosyal bilimler topluma yaşamı öğretir.”* ve *“İnsanın psikolojisi üzerine odaklanan bir bilimdir.”* cümleleri ise kavram yanlışlığına örnek olarak verilebilir. Bu cümleler dikkate alındığında öğretmen adaylarının sosyal bilimler kavramının içeriği konusunda yanlışlıklara sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin olarak farklı sözcükler ürettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler kavramı ile en fazla ilişkilendirme vatandaşlık sözcüğü ile olurken, sosyal bilimler kavramı ile en fazla ilişkilendirme Tarih sözcüğü ile olmuştur. Sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarıyla ilgili ilişki ağlarının frekans düştükçe arttığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ile ilgili kurdukları cümlelerde ürettikleri vatandaşlık sözcüğüne paralel olarak sosyal bilgilerin vatandaş yetiştirme amacına vurgu yaptıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları sosyal bilimler kavramına yönelik olarak kurdukları cümlelerde bu kavramın farklı bilimlerden oluştuğuna dikkat çekmişlerdir.

3. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre sosyal bilgiler kavramına ilişkin en çok tekrarlanan sözcük vatandaşlık iken; sosyal bilimlere ilişkin en çok tekrarlanan sözcük Tarihtir. Alan yazında yer alan sosyal bilgiler tanımlarına bakıldığında “vatandaşlık” kavramının bu tanımlarda geçen temel unsurlardan biri olduğu görülmektedir (Barr, Barth ve Shermis, 1978; Engle ve Ochoa, 1988; NCSS, 1994; Martorella ve Beal, 2002; Öztürk, 2006). Bu bağlamda öğretmen adaylarının sosyal bilgilere ilişkin olarak

vatandaşlık üzerinde durmalarının ilgili alan yazınla tutarlı bir durum olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının sosyal bilimlere ilişkin olarak en fazla Tarih sözcüğünü tekrarladıkları görülmüştür. Bu durum sosyal bilgilerin yararlandığı sosyal bilim disiplinleri içinde tarihin ön plana çıkması ile açıklanabilir. Tarih, sosyal bilgilerin yararlandığı en önemli ve vazgeçilmez disiplinlerden biridir. Toplumu ilgilendiren her konuda tarihten söz edilmektedir (Turan ve Ulusoy, 2011). Keçe ve Merey (2011) ilköğretim sosyal bilgiler kazanımlarının sosyal bilimler disiplinlerine ve disiplinler arası anlayışa uygunluğunu belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Tarih ve Coğrafya kazanımlarının diğer sosyal bilim disiplinlerine göre daha fazla yer aldığını ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının sosyal bilim denildiğinde Tarih sözcüğünü öne sürmesi tarihin sosyal bilgiler içindeki yerine ilişkin alan yazınla tutarlı bir durum sergilemektedir. Ayrıca Yaşar ve Gürdoğan Bayır (2010) tarafından 5. sınıf öğrencileriyle sosyal bilgilere yönelik yapılan metafor çalışmasında da öğrencilerin tarih ve Coğrafyaya vurgu yaptıkları görülmüştür. Bu durumda hem 5. Sınıf öğrencilerinin hem de öğretmen adaylarının sosyal bilgileri tarihle ilişkilendirdiği görülmektedir.

Tarih, beceri, toplum-toplumsallaşma, değerler, sosyal katılım, Coğrafya ve kültür sözcükleri her iki kavram için öğretmen adayları tarafından tekrarlanan sözcükler olmuştur. Sosyal bilgiler kimliğinin önemli bir bölümünü Tarih, Coğrafya, Siyaset Bilimi, Ekonomi, Sosyoloji, Antropoloji ve Psikoloji disiplinlerinden kazanmaktadır (Martorella ve Beal, 2002). Waring (2010) Sosyal Bilgiler Öğretim Yöntemleri dersinde öğretmen adaylarının sosyal bilgilerle ilgili olarak neyi bildiklerini ve neleri bilmek istediklerine ilişkin bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonuçları öğretmen adaylarının çoğunluğunun sosyal bilgilerin Tarih, Ekonomi, Coğrafya, Sosyoloji, yönetim, vatandaşlık ve karakter eğitimi gibi disiplin ve konuları içerdiğini düşündüklerini

göstermektedir. Demircioğlu (2004)'nın Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin sosyal bilimler öğretiminin amaçlarına yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin çoğunluğunun sosyal bilimler öğretimi amaçlarını kimlik kazanımı ve kültür aktarımıyla eş değer gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da öğretmen adayları sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarını sosyal bilim disiplinleri ile buna ek olarak değerler, kültür, toplumsallaşma sözcükleri yoluyla açıklamaya çalışmışlardır.

Öğretmen adaylarının kavramlara ilişkin kurdukları cümlelerin analizi sonucunda sosyal bilgilere ilişkin daha fazla kavramsal bilgiye, sosyal bilimlere ilişkin ise daha fazla kavram yanlışlığına sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinin bir bilim dalı olduğuna ilişkin bir kavram yanlışlığına sahiptir. Ayrıca öğretmen adaylarının sosyal bilimler kavramının içeriği konusunda da yanlışlıklara sahip olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlar ışığında öğretmen adaylarının sosyal bilgilerin “program” sosyal bilimlerin de “bilgi yapısı” ile ilgili olduğu (Varış, 1996), sosyal bilgiler dersinin temel kültür öğelerini sosyal bilim dallarındaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan disiplinler arası bir yaklaşımla alıp bütünleştiren bir ders olduğu (Sözer, 2008) bilgisini kavrayamadıkları söylenebilir.

Sosyal bilimler ile sosyal bilgiler arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Sosyal bilgiler içeriğini belirlemede sosyal bilimlerden yararlanmakta, sosyal bilimler de ilk ve ortaokul düzeyinde öğrencilere sosyal bilgiler dersi aracılığıyla verilmektedir (Safran, 2008). Bu bağlamda öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarına bakıldığında sosyal bilimlerin yapısı ve disiplinleri ile sosyal bilgilerin kapsamı, disiplinler arası yapısı konusunda kimi eksiklik ve kavram yanlışlıklarının olduğu göze çarpmaktadır. Öğretmen adaylarının sosyal bilimler ve sosyal bilgiler kavramlarına ilişkin genel bilgilere sahip oldukları, sosyal bilimler ile sosyal bilgiler arasındaki ilişkiyi tam olarak kavrayamadıkları söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

- Sosyal bilgiler ve sosyal bilimler arasındaki ilişki öğretmen eğitimi programında farklı derslerde ayrıntılı biçimde ele alınabilir.
- Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimlere ilişkin kavram yanılgılarını gidermek amacıyla öğretim etkinlikleri düzenlenebilir.
- Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilimler kavramlarına ilişkin algılarını belirlemeye yönelik farklı araştırmalar desenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. (1991). *Özel öğretim yöntemleri: Disiplinlerin öğretim teknolojileri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Atasoy, B. (2004). *Fen öğrenimi ve öğretimi*. Ankara: Asil yayıncılık.
- Bahar, M., Alex H. Johnstone ve Sutcliffe, R. (1999). "Investigation of Students' Cognitive Structure in Elementary Genetics Through Word Association Tests." *Journal of Biological Education*, 33 (134).
- Bahar, M. ve Özatlı, S. (2003). "Kelime İlişkilendirme Test Yöntemi ile Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması." *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 75-85.
- Barr, R.; Barth, J. L. & Shermis, S. S. (1978). *The nature of the social studies*. California: ETC Publications.
- Beddoe, I. E; Bernard, L.; Rohlehr, B.A.; Seepersad, K. (2002). *Social studies for the caribbean: cxc core units and options*. Heinemann Educational Publishers.
- Cano, Virginia. *Reliability & validity in qualitative research*, Retrieved 12 July, 2006, from http://www.qmced.ac.uk/psych/RTrek/study_notes/web/sn5.htm
- Demircioğlu, İ. H. (2004). "Tarih ve Coğrafya Öğretmenlerinin Sosyal Bilimler Öğretiminin Amaçlarına Yönelik Görüşleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)." *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 71-84.

- Demircioğlu, İ. H. (2006). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimler Hakkındaki Görüşleri." *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 113-124.
- Engle, S.H. and Ochoa, A. (1988). *Education for democratic citizenship: decision making in the social studies*. New York: Teacher College Press.
- Gardner, W.; Demirtaş, A. ve Dođanay, A. (1997). *Sosyal bilimler öğretimi*. Ankara: YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.
- Kabapınar, F. (2003). "Kavram Yanılığlarının Ölçülmesinde Kullanılabilecek Bir Ölçeđin Bilgi-Kavrama Düzeyini Ölçmeyi Amaçlayan Ölçekten Farklılıkları." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35, 398-417.
- Kabapınar, Y. (2012). *Kuramdan uygulamaya hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Genişletilmiş üçüncü baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Keçe, M. ve Merey, Z. (2011). "İlköğretim Sosyal Bilgiler Kazanımlarının Sosyal Bilimler Disiplinlerine ve Disiplinlerarası Anlayışa Uygunluđunun Belirlenmesi." *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 110-139.
- Kısakürek, M. A. (1989). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Niteliđi, Kapsamı ve Amaçları. *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (içinde 1-12). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Martorella, P.H. & Beal, C. (2002). *Social studies for elementary school classrooms. (3rd ed.)*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- NCSS. (1994). *Expectations of excellence: curriculum standards for the social studies*. Washington, DC: National Council for the Social Studies.
- Özmen, C. (2011). "Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımının Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Deđerlendirilmesi." *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1 (1),1-18.
- Özoğlu, S. Ç. (1974). *Lişelerde sosyal bilimler öğretimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

- Öztürk, C. (2009). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (içinde 1-31). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2011). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. 4. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Safran, M. (2008). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* (1-19). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Sinnema, C., L., E. (2004). Social Sciences, Social Studies or a New Term?: The Dilemma of Naming a Learning Area. [http://: nzcriculum.tki.org.nz/](http://nzcriculum.tki.org.nz/) adresinden alınmıştır.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Yenilenmiş 6. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinin Tanımı, Kapsamı ve İlköğretim Programındaki Yeri. *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (içinde ss. 41-55). Ed. Ş.Yaşar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tay, B. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (içinde 1-18). Ed. R. Turan, K. Ulusoy. Üçüncü baskı. Ankara: Pegem Akademi
- TED (1987). *Ortaöğretim kurumlarında sosyal bilimler öğretimi ve sorunları*. Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Turan, R. ve Ulusoy, K. (2011). Sosyal Bilgilerde Tarihin Yeri ve Önemi. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (içinde ss. 137-155). Ed. R. Turan ve K. Ulusoy. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ulusoy, K. (2009). Yenilenen Sosyal Bilgiler Programında Tarih Öğretimi. *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar I* (içinde 299-321). Ankara: Pegem Akademi.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme "teori ve teknikler"*. Altıncı baskı. Ankara: Alkim Yayıncılık.

Yaşar, Ş. ve Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Sosyal Bilgiler." E-Journal of New World Sciences Academy, 5(3).

Waring, S. M. (2010). "The Social Studies Methods Course: What Do Teacher Candidates Know and Want to Know About Teaching Social Studies?" Educational Research and Evaluation: An International Journal on Theory and Practice, 16(5), 437-449.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Social sciences have a significant role in social life which requires solving different kind of problems. Social sciences have responsibility in gaining people necessary knowledge, skills, and attitudes to teach balancing individual necessities and community interests. Content of the social studies course which focuses on training effective and responsible citizens is integration of findings of social science disciplines. Social sciences knowledge, skills, and values are taught through social studies course in primary and secondary schools with multidisciplinary and interdisciplinary approaches. Generally, Social sciences and social studies are used as the same concept, although they are two separate concepts. Social science concerns with society and the relationships among individuals within a society, and social studies examines people life in society, basic human needs and behaviors. Common and complementary aspects of social sciences requires interdisciplinary approaches. Social studies course integrates basic culture elements from findings of different social sciences in an interdisciplinary way for primary and secondary school students. Pre-service teachers need to use different approaches and benefit from social sciences disciplines in the social studies course to train effective and responsible citizens. Therefore, pre-service teachers need to know relationship between social sciences and social studies, use their information about this relationship. In the literature, there are some studies which relates social sciences and social studies in different aspects. However, there isn't any study which focuses on

cognitive structure on social sciences and social studies. Purpose of this study is to investigate cognitive structure of primary education pre-service teachers regarding social studies and social sciences.

Methodology

Survey method was used in this study. Pre-service teachers' cognitive structures were investigated through word association tests. The word association test is one of the commonest educational tools for investigating the cognitive structure of students. Response retrieval from long-term memory reflects a significant part of the structure within and between concepts in a word association test (Bahar, Johnstone and Sutcliffe, 1999). Social sciences and social studies were selected as the key words in the study. 100 primary education pre-service teachers who were taking the course of Social Studies Education in Primary School Teacher Education Program at the Education Faculty of Anadolu University in the spring 2012-2013 participated in the study. After the word association test was applied, each answer for each concept from each student was determined. Cut-off points were figured out in light of information about how many different answers were given and how many times these answers were used for which key concepts. Cut-off points used to prepare the concept maps.

Findings

According to results of the study, it is seen that pre-service teachers mostly repeated "citizenship" for social studies, and "history" for social sciences. Also, History, skills, society-socialization, values, social participation, Geography and culture were given for both of two concepts. It can be claimed that pre-service teachers have much more conceptual information about social studies, and much more misconception about social sciences. Pre-service teachers thought that social studies is a science discipline which can be given as an example for their misconceptions. Additionally, they had misconceptions about context of the social sciences.

Conclusion and Discussion

Results of the study showed that responses of pre-service teachers focus on “citizenship” for the social studies key concept. Citizenship is the most emphasized dimension of social studies definition in the literature (Barr, Barth ve Shermis, 1978; Engle and Ocha, 1988; Martorella and Beal, 2002; NCSS, 1993; Öztürk, 2006). It can be said that pre-service teachers responses are consistent with the literature. Pre-service teachers mostly wrote “History” for the key concept of social sciences. History is one of the most important sources supporting social studies content (Turan ve Ulusoy, 2011). Additionally, Keçe and Merey (2011) found out that history and geography related objectives take much more place in Social Studies Teaching Program. Pre-service teachers underlined the role of history with their responses. Social studies includes integrated content from History, Geography, Economics, Sociology, Philosophy, Anthropology, and Psychology. Responses of pre-service teachers reflect interdisciplinary nature of social studies in word association test.

As a conclusion, it can be said that pre-service teachers have lack of information and misconceptions about structure and disciplines of social sciences, content and interdisciplinary structure of social studies. It can be claimed that pre-service teachers had inadequate information about social sciences and social studies, and they could not exactly comprehend relationship between social sciences and social studies.

In light of results of the study the followings can be recommended:

- Relationship between social sciences and social studies should be examined in various courses in teacher training programs in detail.
- Different studies can be designed to understand pre-service teachers’ perceptions about social sciences and social studies.